

Szerelem

Különbnek nem látszott ő se.

*Hajtóve barna volt már, s a szőke,
libbenő vég itt-ott megtört.*

*Harisnyáján szaladt a pici szem,
arcán finom szarkaláb hálózott
két férjjel, egy gyermekkel eltöltött,
lassan mérgező, gondos időt.*

Hogy ellenkezett, természetesnek vettem.

*Talán el is vártam, mert mit ér a hódítás,
ha könnyű, és íztelen akár a lég.*

De nem csókolt, és nem is ringott vissza.

*Csak nézett az arcomba, míg lassan
beléhatoltam, csak nézett, és hiába*

kapcsoltam le én az ernityós kislámpát végül,

hiába kérletem, feküdjön hasra,

a szempár így is átsütötte a félhomályt,

s mintha csak végső kudarcom lenne,

velem maradt az utolsó rándulásig.

Hogy jó volt-e?

Nem, azt nem beszéltek meg.

Csak kérdeztem még, ráér-e holnap is.

Igen, mondta, és holnapután is.

* A vers előző számunkban hiányosan jelent meg. (A szerk.)

Don Juan

Bennem kevély és egyszerű a vágy:

Csónakba szállni, nyeregbe ugorni,

S kijátszva ezt a lomha kort, robogni,

Apolva új, s új ajkak bíborát;

S megtérni Krisztushoz, ha már lejárt

Időm, hamut csak ősz fejemre szórni,

A súlyos vaskeresztől meghajolni

S mormolni szemlesütve szent imát.

Míg egyszer egy vad orgián, ocsúdva,

Mint sápatag lunátikus, kit útja

Csendjében elfogott a rettenet,

Rádöbbenek, porszemként csak lebegtem

Mert asszony nem szült nekem gyermeket,

S férfit soha testvérnek nem neveztem.

Baka István fordítása

„Olyan lovas akarok lenni, mint a te vagy!” Kelemen Zoltán

Mondotta egykoron Kaspar Hauser, századának rejtélye, aki apját csak a „Te vagy” megszólítás alapján ismerte. De ugyanezt ismételteti kiabálva az ő elárult, a materiális tudás keresztjére feszített *Idea-alakja*, az *Örök Gyermek*, a Tisztaság megtestesítője is az *Egyetemi Stúdió Színház „Eszme-idő”* című előadásán. S ezzel nem csupán önnön legyőzhetetlen, együgyű (?) ártatlanságát képviseli, de az egész produkció leglényegibb mondandóját, az *emberiség ősi tisztaságába, a ma is élő, elérhető tiszta tudatba*, illetve a *majdani teljes megtisztulásba vetett hitet* is. Mint ahogy azzal is, hogy fénybe borítja és „égbe segíti” az Angyalt, a Szellem légiés, szinte anyagtalán szimbólumát. Számomra már ettől az előadás egyik központi alakjává lett. Éppúgy, mint *A Galambokkal Beszélgető Öregember*, a Bölcs, aki — mint a darab műsorfüzete megjegyzi — „*Lao-ce is lehetne, de nem az*”, s aki Kasparral együtt mindvégig megőrzi tisztaságát azáltal, hogy ő már túl van mindazon, ami a Gyermeknek még előtte áll. S a hármasságot a hölderlini *Tudós-Költő* teszi teljessé, aki kereső voltából eredően „csupán” felidézi az eszme-idő kavargását, de ő maga nem lesz részese annak.

De mi is az az *eszme-idő*? Weöres Sándor, az előadás szövege egyik (többek között Hölderlin, Héракleitosz és Góvinda melletti) szerzőjének meghatározása szerint: „*A teljes-idő mása a jelenség-időben: az eszme-idő. Egy ember élete az eszmeidőben nem a születéssel kezdődik és nem a halállal végződik.*” Ebben az imaginárius volta ellenére is valóságos létben mozognak a mű figurái, akik a látomásait realitásba álmódó összeállító-rendező, *Perovics Zoltán* szándéka szerint végigvezetik a nézőt az Aranykor, az Ezüstkor, az Érckor és a Vaskor lefelé vezető lépcsőfokain, hogy végül a „trágyaözön” elmúltával maguk is elmúljanak, de ezáltal meg is szabaduljanak minden materiális tisztátalanságtól. Ezt a célt szolgálja minden: a felhangzó szövegek, zajok és zenei elemek (a vízcsöpögéstől Bachig), a szándékosan csak típusokat és nem egyénített alakokat jelző jelmezek, a rusztikus jelképsége mellett is szinte végletesen naturális színpadi világ és az egész, nem hivatásos társulattól szokatlanul sokrétű, bonyolult technikai apparátus.

Hogy az előadás által sikerül-e magunknak is megtisztulnunk olyannyira emberi mocskainktól? Hogy sikerül-e tudatunk mélyéről felidézni az Aranykor oly gyönyörűsége emlékképeit? Aligha! Ahhoz még a Gyermekénél is nagyobb naivitás szükségeltetne, hogy azt higgyük: ilyen úton sikerülhet megszabadulnunk minden bűnünktől, az összes ránk tapadt trágyától. De a résztvevők nem is ezt várják el tőlünk, csupán azt, hogy: „*Vizsgáld meg, hogy te magad az Arany-, Ezüst-, Érc- vagy Vaskorszakba tartozol-e.*” Ennyit pedig igazán megtehetünk, meg kell tennünk nekik!

Azon még gondolkoznom kell, hogy milyen műfajba soroljam be ezt a — szerintem kitűnő — előadást? Tragédia? Avantgarde performance? Egyik sem. És mindkettő. A műsorfüzet meghatározása szerint „*naiv szürreál ajándék*”. Hogy miért? Valószínűleg amiatt, amit Weöres felhangzó szavai így fogalmaznak meg: „*Minden megnyilvánulásod, mely szépen, üdén, szabadon kibontakozik: ajándékod...*” Ilyen értelemben kívánnak elgondolkodtatni, lendületes és magával ragadó ajándékot átnyújtani minden nézőnek a társulat tagjai, akiket (mindannyian egyenlő szerepet játszván a megvalósításban) szándékosan a semleges betűrendet követve sorolok fel, s akiknek említésénél — ugyancsak szándékosan — nem vettem figyelembe, hogy vajon személyesen is megjelennek-e a színen, azaz *Ábrahám Zsolt, Árokszállási Ildikó, Balog József, Balog Tamás, Bánki Rozália* (a megkapó jelmezek tervezője), *Czabarka Zsuzsanna*, „*CHX*”, *Császár Csilla*, *Csellár Mónika*, *Csongrádi Csaba*, *Csonka Zoltán*, *Demcsák Katalin*, *Fábián Zsolt*, *Halkó Gabriella*, *Hunyadi Zsolt*, *Huszár Máté*, *Iván Tünde*, *Jeney János*, *Jovanovics József*, *Kancsó János*, *Katona Tamás*, *Lévay Gizella*, *Matucz Attila*, *Óze Éva*, *Polgár Zoltán* és *Szabó Katalin*. No, és természetesen, aki nem „csupán” színpadra álmódta ezt a víziót, de aktívan közre is működött annak megjelenítésében.

T. ZSELENSKY PÉTER

Otthon

izzó veteményeskert él a faluban pernyét szór szerteszt hallhatod szikrájának énekét ha figyelsz s míg fülelsz bakancsod énekesmadarak szemére tapos az így kiömlő sutogás fényes és lapos az eretek örvényében felhőkarcolón ül hegyoldalak tövében fenyőfának dől az aki te is lehetsz míg nézed a vonulást a kereszt felé és bög az elektromos energia sír mint a szél rumos teával teli bögréje lemész vele a pincébe ahol majd a sivataggal találkozol ez a sárga óceán a gyógyíthatatlan veszteglők hazája csatateret és képzelt hegység ládákkal és stációképekkel telezsúfolva mint egy falusi templom csigalépcsője pókok csipkéivel a falakon és elbűvölő utcácskákkal melyeket lampionok tarkítanak ennek a városkának a háztetői zsúfolásig megtelnek ha arra gondolsz hogy mi fog ma történni ez jóleső nyugtalansággal tölt el hiszen újra a szülővárosod utcáin fogod tölteni a nemzeti ünnepet azt a többnapos eseménysorozatot ami a legfontosabb történet a kisváros életében ilyenkor nem verekednek a részegek és minden szórakozóhelyen zenészek játszanak más — más melódiákat teljesen elfeledtetek olyanokat amiket gyakran felemlenek meg azokat az egynyári nótákat melyektől a gyerekek arca kipirul és forgatagos tánc kerekedik a szemnek kellemes kavalkád és ez így megy még néhány napig amíg el nem fáradnak akkor majd kimész felkeresed a néhány órai járőföldre eső borospincéket hangulatos présházákat ahova visszavonulva olvasgatsz és figyeled az őzek vonulását vagy miközben keringenek a varjak csordái meséket költesz a világ keletkezéséről étrendedben szigorú a szomszéd gazdához kedves feketerigóhoz barátságos vagy így élsz a veteményeskertben ládákkal és stációképekkel dugig tömött tisztaszobádban pókok csipkéivel a falakon kiül a kapu elé és a nagy napóleont próbálsz kirakni de természetesen nem sikerül sosem a felhők öntözik búzamezőidet a szél cirógatja venyigéid duzzadt fűrtjeit s körtekolompokat himbál a barnaszemű este a fák ágain a kertek alatt szárbaszökkeren majd a kender s a nap égő kereke kergeti kerted kék leveleit míg a föld meghozza esőáldozatodat a fáradt oroszlanok emlékére lóhalálában vágatsz át a sivatagon kendőd lobog a szélben hosszú kék köpenyed vitorla gyanánt repked mögötted majdnem megéri néha a földet de egy balettáncos ügyességével az utolsó pillanatban mindig elkerüli az örvénylő por ölelését melyet fehér méned patái ébresztettek fel szendergéséből fáraók óta tartó álmából abból az időből amikor még csak szikla volt egy hatalmas hegységben a hegyeket egy napon elborította az ár s a bősüült hab csak a szivárvány fölébe magasodó hatalma előtt alázta meg magát s prüszkölve kapta vissza a fejét mint jó arabs paripád mely megorrontotta már az oázist és örömmel repít téged a csörgedező patak felé a datolyafák hűs árnyékába ahol németország gótikus templomainak orgonái zúgnak a fűledben míg elszenderülsz és álmodsz álmodban újra otthon vagy aztán fölébredsz és mész tovább.